

	Бр. бод.	ОценаГ	Поени за предавања	Поени за есеј	Поени за тест	Оцена И-	УКУПНА ОЦЕНА
Алексић Невена	36	9	4	21	30	55 (6)	8
Андрић Ана	39	10	20		30		
Анђелић Гордан	39	10	32	29	40	101(10)	10
Антић Андријана	33	9			25		5
Апостоловић Милена	25	7	12	21	30	63 (6)	7
Арсенијевић Биљана	35	9	16	18	45	79 (8)	9
Арсеновић Сања	37	10	4	20	40	64(6)	8
Аћимовић Ана	39	10	20	21	40	81 (8)	9
Бадочић Јована			4				
Бенаћ Мина	34	9		24	40	64 (6)	8
Бешевић Данијела	33	9	8	25	45	78 (8)	9
Блажевић Бојана	39	10	28	27	30	85 (9)	10
Бојић Вања	36	9	24	26	45	95 (10)	10
Бојчић Елена	34	9	16	20	40	76 (8)	9
Веселиновић Тамара	28	7	4		30		
Винце Тијана	38	10	16	24	30	70(7)	9
Гавриловић Марко	34	9	16		40		
Гајин Тамара	35	9					
Гајић Нела	38	10		21	40	61(6)	8
Гундель Леа	28	7	24	18	45	87(9)	8
Дамњановић Александар	35	9	16	24	45	85 (9)	9
Даничић Весна	36	9	28	30	45	103(10)	10
Даузаимовић Индира	32	8		22	30	52 (6)	6
Делибашић Миљана	35	9	16	21	30	67(7)	8
Деспотовић Мирјана	25	7	20	27	30	77(8)	8
Димитријевић Ивана	35	9	28	27	40	95(10)	10
Димитријевић Нина	33	9	20		30		
Драганов Јелена	32	8	8		30		5
Ђорђевић Александра	0	5	4	30	25	59(6)	5
Ђорђевић Даша	21	6	20	25	25	70(7)	7
Ђукић Слађа			4				
Ђурђевић Радоје	30	8	20		30		
Ђуричић Ивана	26	7	12		40		7
Ераковић Александра	35	9	8		35		
Ердељан Јелена	35	9	4	21	35	60 (6)	8
Живковић Данијела	31	8	12	18	15	45(5)	5
Живковић Маглица	37	10	20	21	35	76(8)	9
Затежић Марија	33	9	20	26	40	86(9)	9
Зорић Маријана			8				
Иваниш Сања	35	9	12	20	35	67(7)	8
Ивковић Александра	26	7	24	18	30	72(7)	7
Идворац Катарина	35	9	20	18	40	78(8)	9
Илић Јелена	31	8	8	18	40	66(7)	8
Илић Тамара	37	10	12	23	45	80(8)	9
Јаковљевић Сања	39	10	24		40		
Јакшић Маја	34	9	4		35		

Јанковић Јована	38	10	4	18				?
Јарановић Јелена	37	10	32	24	25	81(8)		9
Јевећ Катарина	37	10	16		40			
Јечменица Анђелија	0	5	16		40			
Јовановић Д. Катарина	21	6	24	10	35	64 (6)		6
Јовановић Наташа	29	8	20	24	35	79(8)		8
Карајовић Александра	21	6	8	22	35	65(7)		7
Катић Анђелија				27				?
Керечки Невена	27	7		23	35	58(6)		7
Киш Мартина	37	10	16	21	40	77(8)		9
Кљутић Вања	40	10	28	27	20	75(8)		9
Комненовић Ана	39	10	20	24	45	89(9)		10
Костић Славица	35	9	20	23	45	88(9)		9
Крнета Јована	29	8	8		25			
Кузмић Јована	21	6			40			
Курћубић Данијела	35	9	16	23	40	79 (8)		9
Лазић Ана	28	7	16	21	35	72(7)		7
Лазић Тамара	34	9	12	24	40	76(8)		9
Лакетић Марија	32	8	28	26	35	89(9)		9
Лекић Нада	32	8	28		30			
Лилић Јелена	26	7	4					
Лучић Јасна			4					
Мадацки Сузана	22	6	16	21				5
Максимомовић Маријана				22				?
Максимовић Наталија	37	10	20		35			
Малешевић Александар	21	6	28	24	30	82(8)		7
Марић Мирна				26				
Марјановић Драгана	16	5	8		30			
Мартић Нина	40	10	24		40			
Маслић Дина	24	6	24	22	25	71(7)		7
Матејић Јелена	39	10	8	24	40	72(7)		9
Мијић Миљана			4					
Миковић Јелена	33	9	20	26	25	71(7)		8
Миливојевић Мирјана	35	9	32	27	45	104(10)		10
Миликић Ивана	39	10	16	24	35	75(8)		9
Милинковић Марија	38	10	28		35			
Милиновић Јелена			4					
Милисављевић Биљана	36	9	20		15			
Милић Ивана	35	9	24	21	30	75(8)		9
Миловац Јована	35	9		27	35	62(6)		8
Милосављевић Марина	33	9	4		35			
Милоти Ана-Марија	32	8		27	45	72(7)		8
Милошевић Ана	36	9		24	40	64 (6)		8
Милошевић Немања	34	9	8	20	35	63(6)		8
Милуновић Јелена	35	9			35			
Милутинов Милица	35	9	4	27	45	76(8)		9
Мирна Марић	33	9	8		30			

Митић Милана	31	8		18	40	58 (6)	7
Митић Наташа	30	8	4	20	35	59(6)	7
Нешковић Ана	30	8	4		35		
Никић Сања	34	9	4	30	30	64 (6)	8
Николић Јована	27	7	8	26	35	69(7)	7
Николић Милица	36	9	4	26	45	75(8)	9
Николић Маријана	37	10	8	25	35	78(8)	9
Носовић Николина	31	8	24	22	45	91(9)	9
Обрадовић Дијана	35	9	24	25	45	94(10)	10
Пантић Љубица	27	7	28		35		
Перић Милена			12		21		
Перишић Марија	36	9	12	23	35	70(7)	8
Петровић Љиљана	36	9	4	24	45	73(7)	8
Петровић Милица	30	8	32		35		
Петровић Милош	35	9	4	22	45	71(7)	8
Пуношевац Марија	29	8	28		35		
Радић Марко	31	8	20	24	35	79(8)	8
Радишић Никола	34	9	4	23	45	72(7))	8
Радојичић Јована	25	7		21	30	51 (6)	6
Радоњић Ксенија	26	7		25	30	55(6)	7
Радуловић Ивана	37	10		26	40	66(7)	9
Рајковић Јелена	38	10			40		
Рајковић Невена	31	8			40		
Ракита Ивана	24	6	4	16	40	60 (6)	6
Ракић Ана	36	9	32		40		
Ранковић Милица	37	10	20	22	15	57 (6)	8
Реџић Тијана	31	8	16		35		
Ристевски Драгана	38	10	4	23	25	52(6)	8
Ристић Зорка	32	8	12	26	35	73(7)	8
Ристић Милена	28	7	28		35		
Ристић Светлана	35	9	4	25	45	74(7)	8
Ристовић Анђелка	32	8	8		30		5
Рувидић Маријана	37	10	4		40		
Самарџић Љиљана	32	8			40		
Спасојевић Нела	31	8	24	26	35	86(9)	9
Средојевић Маријана	37	10	16		30		
Сретеновић Анкица	33	9	24	25	35	84(8)	9
Ставрић Сандра	32	8	24	25	40	89(9)	9
Стајин Тамара			24		40		
Стајић Јована	36	9	16	30	40	86(9)	9
Стаменковић Драгана	39	10	4	30	40	74(8)	9
Станковић Лазар	35	9	8		40		
Стевановић Добрила	35	9	20		40		
Стевановић Јелена	37	10	28		30		
Степановић Ивана	33	9	4	30	30	64(6)	8
Стојков Ивана	38	10	24	30	35	89 (9)	10
Стојаковић Тамара	28	7	8	24	40	72(7)	7
Стојанвић Јована	37	10	20		40	60 (6)	8
Стојановић Ана	37	10	20		35		
Стојановић Маја	30	8	4	23	35	62 (6)	7
Стојановић Милица	39	10		21	40		

Суботић Александра	35	9	20		40		
Тасић Ивана	37	10	8	22			?
Тасић Илија	35	9	24	18	35	77(8)	9
Тодић Маја	37	10	20	25	35	80(8)	9
Тодоровић Јована	34	9	20	25	15	60(6)	8
Томанић Ивана	38	10	20	27	35	82(8)	9
Томић Катарина	39	10	20	25	40	85(9)	10
Томић Тања	34	9	4	20	40	64(6)	8
Топаловић Иван	0	5	4	25	40	69 (7)	5
Топаловачки Јована	26	7	20	22	45	87(9)	8
Трајковић Сања	37	10	8	22	45	75(8)	9
Трипковић Јелена	31	8		20	35	55(6)	7
Туфегџић Наташа			16				
Филић Сандра	28	7	4	24	30	58 (6)	7
Цвејић Весна	21	6	4		20		
Цвејић Милена	33	9	24	22	15	57(6)	8
Цветковић Невена	36	9	8	24	35	67(7)	8
Цвијовић Љиљана	38	10	20		40		
Џаић Маша	33	9	20	21	45	86(9)	9
Шаковић Данка	30	8	16		40		
Штрбац Биљана	34	9	8	22	40	70(7)	8

Напомена: У наставку се налазе примери радова од којих прва три носе по 30, а последњи носи 10 поена.

I

ДЕТИЊСТВО И ПОРОДИЧНА БИОГРАФИЈА

Рођена је 4. априла 1943. године и то иза куће на Ђубрету. Те године је била битка на Неретви, битка на Сутјесци, капитулација Италије, одлуке другог заседања АВНОЈ-а (одржано је 29. новембра 1943.године у Јајцу) и Техеренска конференција (одржана је децембра 1943.године у присуству Рузвалта, Стаљина и Черчила - на њој је поред осталог одлучено да треба помоћи ПАРТИЗАНИМА у Југославији у ратном и другом материјалу).

Отац јој је био Личанин, а мајка из Белегиша (Сремица), имали су деветоро деце. Били су јако сиромашни. Отац је имао коње и био "подворник" у школи, а мајка је прала веш код учитеља. Имали су малу кућу у Стрим Бановцима, али су се за време рата преселили у Нове Бановце, јер јој је отац добио "конолизацију" (коме би Немци срушили кућу он је у замену добијао другу), мада је та друга кућа била сва разваљена, јер ни њу Немци нису до краја поштедели. У тој кући живе и дан данас.

Нови Бановци су насеље смештено на десној обали Дунава у источном делу Општине Стара Пазова. Први пут се помињу 1730. године као војничка касарна. У центру насеља постоји римско археолошко налазиште Бургена. И данас постоји кућа под називом "Јанескина кафана" која је у турско време служила као коначиште за све војнике и трговце који су путовали за Истанбул и Беч.

Њен најупечатљивији догађај из детињства: " Моја мама је чувала партизана. Они су били горе на тавану у кући и када је патрола обилазила и отишла она је лупала метлом у таваницу да они сиђу. Чамцем их је превозила преко Дунава у салаш Белегишки, док је то радила испод нас деце је чувала њине пушке. Мог оца су били притисли да призна да су партизани код нас, а он није хтео да призна, па су га из кревета дигли у гаће и кошуљу и завезали га за дрво читаву дан и ноћ. Сестра која је била најстарија је морала да бега, јер су Белоруси силовали већ развијене, обдарене девојке. На крају није признао, па је било у затвору у Новим Бановцима у Месној заједници. Он је због тога добио астму и умро у 50-тој години. И сећам се једном када је мама остала сама са нас деветоро деце, један Белорус (стражар код гробља) дошао је и тражио од моје маме СПИЧКЕ (шибице на руском), а она га није разумела и рекла му је да тога нема, а он је њу излупао, избубао. А, за то време партизани су били код нас у кући. И мајка им је ујутру спремила хлеба и слалнине и превезла их преко Дунава. И на крају је јадна и ослепела. А, добила је орден за храброст и била је књига о томе како су превозили партизана преко Дунава у белегишке салаше."

Почеци организованог отварања школе на подручју Војне границе, која је обухватала и простор Срема, могу се везати за царску резолуцију од 23. јула 1764. године, којим се наређује да се у сваком селу постави по један учитељ немачке народности.

У свом делу "Грађа за повјест школства краљевине Хрватске, Словеније и Далмације од најстаријих времена до данас" објављеном у Загребу 1910. године, Антун Цувар наводи да је 1764. године у славонском генералату, односно Петроварадинској пуковнији постојала 21. школа међу којима и " новонастала основна школа у Бановцима Новим (на Дунаву)". Школска зграда у Новим Бановцима је остала сачувана од ратних разарања, док су многе школе у Подунављу уништене.

У међуратном периоду Државна народна основна школа у Новим Бановцима носила је назив " Људеви Гај ", по вођи Илирског покрета (од 1933. до 1938. године). Прве послератне школске 1945/46. године у Новим Бановцима је уписано у први разред 52. ученика.

Ова школа је 1960. прерасла у осмогодишњу, а од 1963. године носи име великана Николе Тесле (1867 - 1943) , српског нучног генија, оца електронике, проналазача индуктивног мотора и вишефазне струје.

1980. године школа је реновирана и проширена.

"Школовање је никакво, било га је али тешко... Завршила сам осам разреда. Нисам могла даље да се школујем, јер су нам пуцали у кућу, разрешетали је, поубијали живину, разбили јаја... Нисам имала у чему да живим, а камоли да се школујем..."

"Играла сам се по гробљу, крпеним лоптама... Сакривали смо се иза гробова и гађали крпеним лоптама. Нигде нисмо увече смели излазити због патроле, него седи у кући и ћути."

" У породици је однос било нормалан, сви смо се слагали. Радио је шта је ко умо, ишло се по надницама, чувале се краве, свиње."

Материјални живот: " Тежак је то живот био, јебига. Спавали смо на дрвеним сећијама - даске доле и сламарица горе, поређа нас мама ко кифле, а испод нас пушке партизана. Имали смо шпорет зидани, на њему је мама оцу сушила мокру одећу, када би превозио партизана сав би био мокар, а патролу је лагала да је цео да радио, па када би увече упалила жижак стављала би јастуке на прозор да патрола не види... Јели смо јаја, кромпира, пасуља, а меса ни од корова... А ко је био богатији дадне нам неку ритицу, аљиницу, опанке и мама нам је шила од разних крпа одећу."

Духовни живот: " Ишли смо у цркву, ја сам крштена у црквеном дворишту, јер је црква била запаљена. Нисмо читали новине, бар не код нас. Није ни било биоскопа, за нас је биоскоп био да гледамо уживо стрељање, па кад га окаче на ону бандеру и обесе..."

МЛАДОСТ

Нико из породице није завршио ни средњу школу ни факултет.

Што се тиче послова и запослења она каже: " Тек када се све смирило старији брат је радио као тракториста у Старим Бановцима, млађи као конобар у кафани у Земуну, а ниједа сестра није била запослена..."

Амбиције: "Хтели смо да завршимо школу, али нисмо имали услова... Једва да смо преживљавали, још је и отац умро малад, а мајка ослепела."

Провод: " Нигде нисмо путовле. Старије девојке су правиле прела, забаве по кућама... Ја сам ишла тек са 18, 19 година и то у "Дом културе", близу наше куће. "

Материјални живот: " Ништа од тога ми нисмо имали, ни аутомобила, ни летовања... Облацили смо шта смо имали, аљине или шта су нам дали они коју су били богатији."

Духовни живот: " Имале смо само радио, негде око 60-тих година, а пре тога смо саме певале... "Весело вече" смо слушале на радију... А, песма најомиљенија БЕЛЕ РАДЕ... Ко ће га свега запамтити, када је то било..."

Љубав: " О браку сам почела да размишљам у 18-тој години. И о томе сам причала са другарицама. Нит су момци девојке тражили, ни девојке момке. Родитељи су то налазили и то је било наређење, ниси смео да га побидеш. Кад су почеле игранке, мајка је са ћерком ишла и кад откуца 9 сати кући. Све девојке су морале да поштују. Ја сам била заљубљена у једном милиционера, па ме моји нису дали. "

Њен најважнији и најрадоснији догађај у младости: "Сећам се да сам најрадоснија била када ме пусте у Дом да идем на забаву, тада се осећам слободом. Дође војска па свира... Ма, највећа радост. А, ми са момцима играмо, али метар одаљени. Ко је смео коме прићи. Није то било као и сада - у наше време дрвене клупе су биле поређане поред зидова

и ту си седео кад се умориш од играње... Није било пића, већ си могао да купиш ушећерену јабуку у замену за један кукуруз. "

Брак и заснивање породице: " Упознали смо се у Новим Бановцима, он је радио као економиста код М.М.у "Пиму" и сваки дан је гурао рану поред моје куће. И оне се мени свидео и мајка је то одобрила, јер оца нисам имала. Забављали смо се недељу дана и венчали се 1966. у Месној заједници у Новим Бановцима и одатле отишли за Босну, јер ј он из Босне. Тамо смо се венчали у цркви и крстили ћерку. "

ЗРЕЛОСТ

Каријера: "Радила сам 5 месеци на Петици (имању у Риту) , чувала фазане. 3 месеца у Немачкој преко бироа, а даље сам по Бановцима копала кукурузе... Газда је увек редовно плаћао, никада сукоба имала нисам, а плата је била мизерија 50 динара надница."

Материјални живот: " Живели смо у малој кући која је остала после моје маме... Радио смо купили и одећу и храну то је било најбитније, а за друго паре нисмо имали."

Духовни живот: " Славу смо увек славили, новине читали нисмо, а једино смо радио слушали и то "Весело вече", ма било је шала каквих хоћеш."

Провод и путовања: " Нигде се ми нисмо проводили, а ни путовали, није било пара за то."

Утицај политике на њихов живот: " Рат је утицао на нас, страх да не открију партизане да нас све не поубијају... Отац ми је због тога млад умро, а мајка једна ослепела."

Промене у животу и васпитање њихових родитеља у односу на њих: " Није било баш много промена, све је било исто... Исто сам их и васпитала. Шта сам чула од моје маме како ме васпитава, то сам и на њих пренела."

У ЧЕМУ ЈЕ ПОУКА ЊИХОВИХ ЖИВОТА

" Моја поука у животу - да будеш поштен, вредан, да не крадеш."

" Највише се променило то што су људи више болесни, немаштина, незадовољство... Промене су добре када сам ја здрава и кад могу да радим, а све је лоше кад сам болесна."

Које су ствари лакше у животу садашњих малих: " Не бих ти то знала одговорити... Лакше је што могу да се лакше школују, па имају више образовања, а боље га нема ништа"

Савет који би упутила малћима када је посао и каријера у питању: " Да буду одговорни, да раде свој посао, да не краду тамо, да не мућкају, да не касне..."

Савет који би упутили млађима када је питању љубав и брак: " Да отворе четворо очију и да се рано не залећу док не стекну посао, да не праве децу па их дају по домовима."

" У модерном свету највише ме плаши, да ти кажем искрно, дрога и насиље, а радује ме када су здрави, послушни, кад се не дрогирају, не пије, не лутају у касне сате."

И још у прилог додајем слике:
некадашњег изгледа Нових Бановаца, чувене Јанескине кафане која је сачувана у аутентичном облику, разгледницу Нових Бановаца из 1916. године, Немачке војнике у Новим Бановцима, слику некадашње школске зграде, ученике трећег разред (са госпођом која је одговарала на питања из упитника) итд.

II

Београд, јануар, 2011. Породична историја

1. Детињство и породична биографија

1. Породица (одакле је, занимање и социјални статус, број деце, промене у занимању и месту становања родитеља)

“Девојачко презиме ми је Жура, отац ми се звао Иван, он је из Црепаје, 1911. годиште су ми били и отац и мати, а мајка ми се звала Милеса, она је родом из Опова, и њено девојачко презиме је Геошев било. Ја сам јединица. Мати је била домаћица и ишла је на њиву, а отац ми је био земљорадник, али и запослен у Београду, у грађевинској фирми. Увек смо живели у Црепаји, нисмо се селили.“

2. Најупечатљивији догађај из детињства

“Најрадије се сећам кад су ми и отац и мати радили, ја сам ишла у вртић, тада то није било тако често и није нас пуно било тамо, али се и тад тамо и спавало и јело, играло, сећам се да смо све девојчице имале црвене кецеље на зечиће и да сам волела тамо да идем да се играм.“

3. Школовање (ако га је било)

„Основну школу сам завршила. И после сам кренула у Домаћинску школу у Баваниште, али се после прве године затворила. На крају сам завршила курс за кројачицу.“

4. Игре и забава

„Свашта смо се играли, било је пуно деце у улици, различитих година смо били, али се није правила разлика. Играли смо се разних игара са лоптом или крпењачом, ако није било лопте, и то, сва деца на једну лопту. Онда смо се играли жмуре, јуре, одузимања земље, то је кад се нацрта круг и подели на делове, онолико колико деце има, и онда узмемо један штап, и тај који је у кругу, колико може да дохвати штапом толико ти узме земље. Али смо и сами правили приредбе, играли се сватова, продавнице...“

5. Односи у породици (Однос са оцем и мајком, однос браће и сестара, однос са осталом родбином)

“Одличан однос смо имали. Тад су се родитељи више поштовали, ја сам се бога ми мога оца и бојала. Али сам и знала да морам да их слушавам. Са свом родбином сам се исто лепо слагала, по цело лето сам седела у Опову код ује.“

6. Материјални живот (Шта се обично јело, шта је била највећа посланица, шта се облачило, како је изгледала кућа, шта је имала од намештаја)

“Мој отац пошто је радио у Београд, доносио ми је и воће, а тад је то била реткост, у ствари било га је, али само сезонско, оне куће што су гајиле воће су имале, али то се деци ретко давало. А јели смо како-кад, обично се недељом спремао мало бољи ручак са месом, али било га је и овако некад, јела се супа, пасуљ, чорба, пржен кромпир. За доручак се јело оно што се имало у кући, кромпир у чакшире, масти, хлеба и паприке, цицваре, мандаре, шта је било, једеш и идеш да се играш. А од колача се углавном теглило тесто, крофне смо јели, кифле, а торте су биле за светац и сеоску славу. Преко дана су се носиле свакидашње хаљине, а кад идеш негде, на пример, у цркву, на свеца, код рођака у друго село, онда свечане обучеш, мени је мој отац стално куповао гардеробу, волела сам да се дотерујем. Наша кућа је била приземна, са пет прозора, у нашем делу куће су били спаваћа соба, ту су моји отац и мајка спавали, био брачни кревет, орман, и неке полице, на којима је била лампа, а у мојој соби је био лежај, орман и ноћни сточић.”

7. Духовни живот (Црква, прва књига, први одлазак у биоскоп или позориште, новине које су се читале)

“Ишла сам у цркву кад су били празници, обично на Врбицу, кад нам је светац, сеоска слава и кад је била нечија свадба. Прва књига коју сам прочитала била је “Хајди”, а у биоскоп сам први пут ишла у Основној школи, то се отворило у Дому културе и ту смо онда поподне ишли, мислим да сам први пут са 10 година била. Примали смо и новине у школи, “Полетарац”, а после у петом разреду смо добијали „Дечије новине”.

Младост

1. Средња школа или факултет

“Кренула сам у Домаћинску школу у Баваниште, али се и затворила, као што сам ти рекла, па сам ту само годину дана ишла и онда курс за кројачицу и то је то. Ретко ко је тад са села ишао на факултет.”

2. Запошљавање

“Нисам никад била у радном односу, била сам домаћица, водила рачуна о домаћинству, ишла и на њиву, хранила стоку кад је требало, некад сам ишла на пијацу продавала и некад правила колаче женама из Београда.”

3. Амбиције (шта су хтели да буду, шта су хтели да буду другови/другарице, браћ и сестре, да ли су могли да остваре своје амбиције и зашто)

“Ето, мислила сам да се образујем у тој Домаћинској школи, па онда ништа, тај курс завршила, али то нисам радила, само за породицу кад је нешто мало требало, нисам то баш волела.

Највише сам и тад, а и сад волела да кувам и да правим колаче, па ми је можда криво што то нисам радила. Углавном су сви моји другови остали на селу и нису се пуно школовали, понеко за трговца или фризера, највише је пољопривредника. Неком родитељи нису дали, углавном девојкама, а неко није имао пара, па зато скоро сви остали само са Основном школом.”

4. Провод (врсте забаве, где и с ким су излазили, шта су радили, прва путовања: где с, ким, како)

“Овако, поподне смо ишле другарице у шетњу, али само док се види, чим крене да се смркава ми смо већ морале да будемо кући. После се увече ишло на игранке, али су нас тад и доводили и одводили родитељи. Тамо смо плесали, играли, причали. На прво путовање сам ишла код рођака у Опово, али то је било близу, после ме је отац водио до Београда, па сам сама научила и онда сам и сама ишла, али јако ретко и то се тад ишло возом. А ишла сам и са школом у Јерменовац.”

5. Материјални живот (облачење, први аутомобил, летовања)

“Ја сам стварно имала пуно одеће за то време, три костима од сомота, три капута од чипке, један од свиле, два зимска, капут, бунда, и ципела сам стварно много имала. Али се то нормално није носило сваки дан, смо за празнике. Док се нисам удала нисам ишла ни на летовање ни мој отац није имао ауто.”

6. Духовни живот (новине, књиге, стрипови, филмови, музика.. Све то подробније: најомиљенија књига, филм, песма или извођаћ)

“Читала сам разне базаре, онда је био часопис “Нада” ту се писало о моди углавном. Каубојски филмови су тад били популарни, па сам углавном то и гледала. А читала сам књиге од Мирјам, то је моја сестра од стрица имала, па сам то узимала од ње, а омиљена књига ми је била „Грех њене мајке”, од музике сам волела Микија Јевремовића, али то већ кад сам имала 20 година, онда Ђорђа Марјановића, Лолу Новаковића...”

Када су почели да размишљају о љубавним темама, браку? Са ким су разговарали о томе? Шта се очекивало од девојака, а шта од младића у њиховој околини? (када да се

удају, да ли да имају вереника пре удаје, ко је био идеалан младожења, за њих лично, за околину, за младиће: када да се ожене, каква је идеална жена, да ли да се „излудују“ пре брака, идеална жена) Да ли су све девојке поштовале норме понашања везане за љубав, предбрачну љубав, брак? Да ли су видели и/или доживели различите критеријуме за мушкарце и жене? Које су биле последице кршења важећих норми? Ко је спроводио норме и у којој мери?(родитељи, разлике у наметању норми између оца и мајке, шира породица, заједница, вршњаци)

„Са 18 година сам почела да размишљам о љубави, али и о браку. Најчешће сам о тим темама причала са другарицама. Па ко није ишао у школу нормално време за породицу било је 19-20. За мене је било важно да човек буде вредан, паметан, да не пије, да је из добре фамилије. А и околина је то исто ценила, мада је њима доста било битно да је породица генетски здрава. Моје другарице и ја смо поштовале правила, мада било је разних, као и сада, ако се то прочује за девојку, онда их нису тако радо женили, а мушкарци су имали веће привилегије, могли су да буду слободнији. Мене је моја мати саветовала, код нас у фамилији је било да наши знају да смо добре девојке, али пошто је село и ако ниси добра девојка, све се то брзо чуло.”

6. Најважнији догађај у младости

“Кад ми се љубав догодила са мојим Дејаном.”

7. Брак и заснивање породице (Како су се упознали, где су живели, необични доживљаји)

“Упознали смо се код њега кући, била сам другарица са његовом сестром. Прво смо се дружили, а онда се и заљубили. Венчали смо се 1966. Ја сам тад имала 19, а деда 17 година, и онда сам следеће године родила сина, а деда је за то време био у војсци. Живели смо са његовим родитељима у заједници. А доживљај интересантан је био кад сам побегла да се удам.”

Зрелост

1. Каријера (послови, плата, напредовање у служби, односи на радном месту)

“Бавили смо се пољопривредом, пуно земље се радило, тако да сам то радила и нормално била сам домаћица.”

2. Материјални живот („кућење“ шта се када купило (телевизор, аутомобил, веш машина, радио, итд)

“Кад сам дошла, Стојанчеви нису били богати, али су сви пуно радили, прво се земља радила годишње другима, па смо онда почели полако да купујемо наше, али увек се штедело. Радио су имали још кад сам се удала, после смо ми купили телевизор, а онда кад се зидало купатило, купила се и веш машина. Ауто смо купили 1975. А нову кућу смо изидали 1982.”

3. Духовни живот (када су престали /почели да славе славу, новине које су читали, омиљени филмови, радио и ТВ емисије)

“Слава се у овој кући одувек славила, бар сам ја то затекла кад сам дошла, и то се наставило све до данас. Ја сам читала и дневне новине, а и Базаре, моја свекрва је куповала новине где су биле мустре за хеклање, везење, а деда углавном Пољопривредник. И тад и сад највише смо волели забавне емисије.”

4. Проводи и путовања (нарочити нагласак на промени током живота)

“Док нисмо дошли до пара слабо где се ишло, код родбине за свеца и то нам је био сав провод. А после кад смо радили пуно земље и већ кад се тата родио онда смо и почели да путујемо. За лето смо најчешће ишли у Пореч, тамо су сеја и зет имали кућу, али сам после ја ишла и у шверц туре, у Румунију, Бугарску, Грчку, Италију, Турску, а сад већ не идем нигде осим са активом жена.“

5. Утицај политике на њихов живот (укључујући и рат. Који је политички догађај највише утицао на њихов живот?Највеће политичко искушење)

“Нисам се никад бавила политиком.”

6. Које су највеће промене у њиховом животу у односу на живот њихових родитеља (рецимо градски живот, рад у предузећу, стандард, путовања

“Имала сам доста бољи материјални живот од мојих родитеља, више сам путовала и више сам видела од њих.”

7. Промене у васпитању деце у односу на њихове родитеље.

“Ја сам мог сина само речима васпитавала, без икакве тортуре, мада ни мене моји родитељи никад нису кињили, али сам понекад и батине добијала, а ја мог сина нисам тукла, имао је више слободе, али је он био јако добар.”

У чему је поука њиховог живота?

Које примере у својој околини сматрају врло несрећним, или врло срећним, када су у питању, љубав, породица, професионални живот, политика? (односи се на њихову генерацију, не на децу или унуке).

“Срећни су они који су имали породицу и добар материјални живот и здравље, а несрећан обрнуто.“

Шта се највише променило када је реч о раду, пословима, односима на радном месту?

“Све се усавршило, лакше се ради, има пуно машинерије, више жене и људи раде у предузећима, поготово жене, то је у моје време било ређе.“

Шта се променило када су у питању односи у друштву, у породици, љубави и браку?

“Што се лично мене тиче ми се више волимо, јачи смо, али уопштено људи се мање поштују, више гледају себе, све је слободније.”

Које су добре, а које лоше промене?

“Лоше су што сад људи мање проводе времена заједно и ако су имали пара, и изгубили их, а добре што се све брже развија, цени се образовање, има пуно машина.”

Које су ствари лакше у животу садашњих младих?

“Мислим да смо ми много безбрижније живели, ви сте сад оптерећени са свих страна, али мислим да је лакше што ви данас можете да се образујете и онда радите лакше и послове које волите.”

Да ли има нечега што је теже и горе?

“Једино то што су оптерећени и што морају да се чувају, јер са свих страна има лоших људи.”

Какав би савет упутили млађима када су посао и каријера у питању?

“Да уче, да буду доследни, заврше школу и нађу жељени посао.”

Какав би савет упутили млађима када су у питању љубав или брак?

“Важна је искрена љубав, поштовање, разумевање и наравно проширење породице, када за то дође време.”

Шта га највише плаши, а шта радује у модерном свету?

“Радује ме кад видим да су ми деца срећна, задовољна и здрава, а плаши ме њихова будућност јер је хаос у земљи.”

Овај интервју заинтригирао ме је и навео ме је на дубље размишљање, те је следећи кратки есеј резултат истога.

Где је место жени? Да ли је за жену право место кухиња или канцеларија? Да ли савремена жена може и једно и друго у исто време и докле су жене стигле у борби за равноправност? Многи истичу да је остварен знатан напредак у еманципацији жена на свим подручјима, међутим реалност каже да је остало много простора где се жена налази у подређеном, па и у угроженом положају. Много традиционалних и патријархалних друштава и даље остварује вечиту тежњу да жена остане заробљена у приватној сфери, везана за кућу и децу, да „служи” мужу, жртвује се, да буде не приметна, далеко од јавне сфере друштва и јавног друштвеног живота. Многи говоре о томе да је равноправност жена и мушкараца заправо само мит, јер жене са ниским степеном образовања присиљене су да раде физички мушке послове, а то је већ дискриминација. Вратимо се на далеку прошлост, у антици, жена је била ограничена на кућне послове, затим сама библијска предања говоре о односу према жени и њеном подређеном положају. Подређеност управо произилази из тумачења као последице биолошке разлике између мушкараца и жена. Мушкарци због своје структуре изгледају доминантније и агресивније, док су жене својом биолошком конституцијом погодне за рађање, одгој деце и по мишљењу многих треба да остану везане за кућу. Мушкарац себе представља као играча у више животних улога, а жену своди на једну улогу-мајке и домаћице. У селима је неретка случајност необразованост, неписменост и екстремно сиромаштво, те је њихова улога потпуно занемарена. Али и данас жене које се одлуче за каријеру, често су осуђиване у друштву, и описиване као хладне и прорачунате. На

крају, поставља се питање ко, како и када може помоћи савременој жени да побољша свој положај у друштву и истовремено се оствари у породичној, али и у каријеристичкој улози?!

Вратимо се на интервју, на једну индивидуалну истиниту причу, која се умногоме и не разликује од осталих прича тога времена. Враћање и гребање по прошлости изазвало је бујицу емоција и прелиставање по животном дневнику једне сада већ шездесето-четворогодишње баке из банатског села Црепаја.

Детињства се радо сећа, иако материјална ситуација није била повољна, међутим људи навикнути на послератно стање и низак животни стандард, живе и раде у складу са њим. Деца се препуштају играма, безбрижном детињству, несвесни ситуације која је до пре неколико година уздрмавала свет и чије су се последице осећале. Говори се о поштовању свих старијих, читаве родбине, а поготово родитеља, који су њу васпитавали на традиционалан и патријархалан начин. Породичне везе су биле јаке и нераскидиве, јер су једино рођаци у тим тешким, али и лепим тренуцима били испомоћ и ослонац. Данас, су конци рођачких односа донекле попуштени, где сви као разлоге наводе недостатак времена, на то је доста утицало мењање брзине живота, иако се то не би смело препустити времену. Материјални живот карактерише подела на свечаности, празнике и обичне дане, а то се огледало како у гардероби, тј. свечаним и свакидашњим хаљинама, тако и у исхрани, јер се тим данима спремао бољи ручак. С једне стране поштовала се црква, али исто тако утицај у одрастању су имали и биоскоп, књиге, који нису типични представници овога времена, али су полако узимали замаха. Школовање је започето, постојале одређене амбиције, који је сплет неподвижених околности прекинуо, иако су женска деца тога времена више била окренута доброј удаји, а факултетску диплому су у малом броју имали мушкарци, међутим сеоско окружење у том времену није то толико ценило. Касније, време проведено у кухињи допринело је да то буде омиљен кућни посао. Игранке су биле један од типова забаве, али је то све било пропраћено присуством родитеља, као и временско задржавање на њима. Време заснивања сопствене породице било је знатно померено уназад са данашње дистанце, време за удају је било у раним 20-им, уколико је девојка поштовала све норме понашања, могла је да бира, а веома битну улогу је одиграла како породица из које иде, тако и породица у коју одлази, док су девојке које су кршиле те норме могле су само бити биране, али и то у ретким случајевима. Као што је наведено у горњем делу текста, материјална ситуација породице није била примамљива, међутим тешким физичким и мукотрпним радом полако се стицало и штедело. Политиком се није бавила, али владавина Ј. Б. Тита је утицала на пораст животног стандарда. Ако бисмо направили паралелу испитанице и њених родитеља, опет је материјално стање поправило, као и образовање, путовања, облачење, забава. И на самом крају можемо закључити да је крајња порука упућена младим образованим породицама, и да једино добро уклопљене те две јесу рецепт за срећан живот.

III

1. **Породица** (одакле је, занимање и социјални статус, број деце, промене у занимању и месту становања родитеља):

„ Мати ми је из Опова, отац из Сефкерина. Били су пољопривредници. Сад, да ли да метнемо и ону што је умрла кад се родила, или троје живи? Она се родила `29. После једна `33., па ја `40. и брат `44. Никад се нисмо селили, одувек смо живели овде, у Сефкерину.“

2. Најупечатљивији догађај из детињства:

„Па, не знам шта би то могло да се наведе... Е, да... Моја баба нам није давала да једемо `леба, масти и шећера. А она је употребљавала неку горку за стомак. И ми нашли у шпајз, у штелаж, у фишек ту со, и мислили да је то шећер. Па намажемо са машћом велике комаде хлеба, кав пре сељачки хлебови што се месили од пет кила, па мислили сад ћемо да поспемо са тим шећером, пошто она није била ту. Кад ми да загриземо, а оно горко... Шта ћемо сад, ако она то види, има да нас туче до зла Бога... Па то однесемо у башту, па одигнемо цигље од комшијиног зида, па ставимо хлебове, па наново цигље. Ето шта смо радили... Хе, хе, хе“

3. Школовање (ако га је било):

„Ја сам само четири разреда, ни на праг стала више нисам, а брат је иш`о још два разреда, ал` није хтео више, па је деда морао да плаћа казну за њега.“

4. Игре и забава:

„Имали смо крпене лопте... Па нацртамо са отпалим малтером по бетону, а ретко је и било бетона, нацртамо шанђала. То ти је кад скачеш на једну ногу, а другом гураш камен, а не смеш да га истуриш из тог нацртаног, онда си погрешно. Прескакали смо оне конопце, двоје окрећу, а један у средини прескаче... И тако...”

5. Односи у породици (Однос са оцем и мајком, однос браће и сестара, однос са осталом родбином):

„Са братом сам се тукла да очи повадимо, са сестром сам била добра, мада је она била старија доста... Оца нисам ни упамтила, било ми је осам година кад је он умро, кад је добио воду у плућа, па је умро. Са мајком сам се нормално слагала, живела сам са тим нашим старим дедом. Са осталом родбином смо се посећивали, нисмо к`о сад што ћутимо од рођака... Ишла сам у Црепају, Фаркаждин и Тител на поседак...”

6. Материјални живот (Шта се обично јело, шта је била највећа посланица, шта се облачило, како је изгледала кућа, шта је имала од намештаја):

За доручак: куље и млека, таранице и млека, кромпира у чакшире, печене сланине, мандаре..

За ручак, кад се ишло на њиву, сланине и сира, ко има, а ко нема, кад сам дошла овде, носили смо чашу масти и хлеба, и то једемо... А вечера се кувала, али је било меса само недељом, кад има и у радан дан, ууу, онда је то била премија.

Слаткише, то смо ретко јели. Правиле се гурабије, лење пите, облатне. А на Божић се правиле чеснице, не кав сад, него од тегљеног теста, пуне ораја, дебеле...

Носило се: „Шта старије дете свуче, то млађе обуче“. Ево види на слике... Носиле се хаљине, не сукње. Мушкарци панталоне са трегерима, Ниси имао ни џемпер, а не одело.

Кућа нам је била иста к`о и сад, само не велики прозори, него четир` шалона. Имали смо две собе, конк, и кујну, и, звала се комара, ту се ишло на таван. Имали смо два кревета, орманче три ладле, кад си им`о `оклице, то је била премија. ”

7. Духовни живот (Црква, прва књига, први одлазак у биоскоп или позориште,

новине које су се читале):

„У цркву сам ишла, чак сам се и причешћивала. Књиге и нисмо читали. Откуд у мајчину биоскопи и позоришта у оно време. Мој деда није био писмен, па се никакве новине нису доносиле у нашу кућу. “

2. Младост

1. Средња школа или факултет :

„Ју, нисам ни основну школу завршила, а не факултет“

2. Запошљавање :

„Нисам била у фирму запослена, него сам из четвртог разреда на њиву и на мотику, после сам понека шила јоргане госпођама из Београда, и понекад продавала пасуља и кромпира на пијаци“

3. Амбиције (шта су хтели да буду, шта су хтели да буду другови/другарице, браћа и сестре, да ли су могли да остваре своје амбиције и зашто):

„Ни нам биле никакве жеље. Кад нисам хтела више у школу, а мати ми каже: „Шта волијеш више, да лупаш главом о скамију, ил` гузицом о лотру?“, а ја јој кажем „Више волијем да лупам гузицом о лотру“, и тако је и било. Можда из целог разреда њих можда једно троје-четворо мушки је ишло даље...“

4. **Провод** (врсте забаве, где и с ким су излазилки, шта су радили, прва путовања: где с, ким, како):

„Каква путовања, у пролеће чувам гушчиће да их не поједу вране. Било је забава, понека кућа је правила, моја мајка никад није хтела јер као она нема човека у кући. Правила се прела, то кад вам дође нека прија у гости, па онда дође скоро цела генерација из села.

Неко свира `армонику у уста, неко цимбула, главно, играло се, окрећало. Ондак неко се довуче, па итне шубару на лампу па разбије стакло па буде мрак. Онда или се потуку за неку прију, ако се још неком свиђа.

Изалазило се недељом послеподне, ту где је сад Дом културе, ту су имале две школе, па једно велико двориште па смо се дружили. Било је ту мало после и биоскопа, једном недељно ваљда. Ал` се пре и матере ишле са ћеркама, па их чекају да се врате са игранке, па неће да плате улазнице, него мету цигље па завириваду кроз прозор.“

5. **Материјални живот** (облачење, први аутомобил, летовања):

„Кад сам била млада, носиле су хаљине, па чизмице, бунде...

Имали смо најсвечаније хаљине које смо носиле само за Врбицу и Мандалину, сеоску славу. Нисмо имали новаца за кола и летовања,“

6. **Духовни живот** (новине, књиге, стрипови, филмови, музика. Све то подробније: најомиљенија књига, филм, песма или извођач):

„Није сад то читало, а музику смо нисмо имали одакле да слушамо, само кад неко засвира на хармоници неке старе песме, није то било к`о сад...“

7. Љубав :

Када су почели да размишљају о љубавним темама, браку?

Са ким су разговарали о томе? Шта се очекивало од девојака, а шта од младића у њиховој околини? (када да се удају, да ли да имају вереника пре удаје, ко је био идеалан младожења, за њих лично, за околину, за младиће: када да се ожене, каква је идеална жена, да ли да се „излудују“ пре брака, идеална жена) Да ли су све девојке поштовале норме понашања везане за љубав, предбрачну љубав, брак?

Да ли су видели и/или доживели различите критеријуме за мушкарце и жене? Које су биле последице кршења важећих норми? Ко је спроводио норме и у којој мери? (родитељи, разлике у наметању норми између оца и мајке, шира породица, заједница, вршњаци):

„Почела сам да размишљам о томе кад сам први пут ишла у посету рођацима као прија, онда су ти као тражили неког да се упознате, па ако буде добро и да се удаш. Није било веридбе, то је ишло све брзо, упознате се, ако се добро слажете, онда се узмете, и тако... Најбољи је био онај који је био леп и богат. Нису се баш нешто лудовали. Скоро све девојке су поштовале правила, а ако је нека преварила мужа, онда јој се црно писало, нико је није више поштовао. Једну је чак муж убио на њиви јер је мислио да га вара.“

8. Најважнији догађај у младости: „То је било кад сам се удала“

9. Брак и заснивање породице (Како су се упознали , где су живели, необични доживљаји):

„Упознали смо се на рогљу, то се тако окупимо испред нечије куће. Онда је почео да долази деда са неким његовим комшијом, и пошто је он био као мало отменији, тако смо се упознали и свидели и онда се венчали... Узели смо се `59. на Духове. Живели смо у његовој породичној кући са његовим родитељима. Ћерку сам родила на лето следеће године, а `63. сина. Сад имам два унука, две унуче и две праунуче.“

Зрелост

1.Каријера (послови, плата, напредовање у служби, односи на радном месту):

„На њиви сам радила читав живот, на њиви ћу и да умрем...“

2.Материјални живот („кућење“ шта се када купило (телевизор, аутомобил, веш машина, радио, итд):

„ Кад сам дошла затекла сам сиротињу: два коња, две кере и мачку. Е после смо ми мало-помало зарађивали. Онда смо купили радио у Опаво.. После кујну ствари... Онда су тек почели телевизори, па је само код ватрогасаца било. Касније смо и ми купили један, па машину за веш, фрижидер... Прво смо купили Фићу, па после Варбурга...“

3. Духовни живот (када су престали /почели да славе славу, новине које су читали, омиљени филмови, радио и ТВ емисије):

„Прве године смо правили велику славу, светог Аранђела, звали смо пуно родбине. А после нисмо, била сиротиња, стално си штедео... Деша је читао „Ловачке новине“, пошто је био ловац. Волели смо да слушамо радио стално, а од серија највише „Камионџије“.“

4. Проводи и путовања (нарочити нагласак на промени током живота)

“Прво нисмо имали пара ни да одемо до Панчева аутобусом, а после смо једном возом ишли у Трст да прво да продамо сланине, фармерке па да купимо, материјела за одећу, баби и деди мат`ријал за одела да се сахране, чизме лутке и хране, прекриваче за кревете и трипут у Румунију тамо смо купили пуно судова“

5.Утицај политике на њихов живот (укључујући и рат.Који је политички догађај највише утицао на њихов живот? Највеће политичко искушење):

„У политику сам се нисам разумевала ни најмање, а муж ми је био главан за политику. И председник села, и делегат у Скупштину у Нови Сад, и поротник у Панчев у Суд 12 година, и ватрогасац и ловац... `Ди га није било. А за рат се кав кроз сан сећам да су бомбардовали Београд кад сам била мала“

5. Које су највеће промене у њиховом животу у односу на живот њихових родитеља (рецимо градски живот, рад у предузећу, стандард, путовања):

„Па и једни и други смо живели на селу, али ето ми смо мало путовали, имали смо кола и мало више пара...“

6.Промене у васпитању деце у односу на њихове родитеље:

„Ни мени мајка није била строга, па нисам ни ја, али је морало да се зна основно васпитање.“

У чему је поука њиховог живота?

Које примере у својој околини сматрају врло несрећним, или врло срећним, када су у питању, љубав, породица, професионални живот, политика? (односи се на њихову генерацију, не на децу или унуке):

„Увек су били срећни они који су имали пара, а несрећни они који нису, јер су паре основ за све остало, и здравље и љубав и посао.“

Шта се највише променило када је реч о раду, пословима, односима на радном месту?

„Сад је много лакше, има пуно машина, не мора да се копа сваки дан...“

Шта се променило када су у питању односи у друштву, у породици, љубави и браку?

„Све је много слободније, ми смо пре морали да зовемо деду са Ви, сад су сви на ти. Има и много неваспитане и размажене деце, сад има много развода.“

Које су добре, а које лоше промене?

„Добре су да има пуно технологије па је све лакше, а лоших па и нема.“

Које су ствари лакше у животу садашњих младих?

„Све је вама лакше и лепше.“

Да ли има нечега што је теже и горе?

„Нема.“

Какав би савет упутили млађима када су посао и каријера у питању?

„Учи, да не мораш да копаш кукуруз“

Какав би савет упутили млађима када су у питању љубав или брак?

„Да се удају и жене чим заврше школе.“

Шта га највише плаши, а шта радује у модерном свету?

„Плаши ме што има много нових болести које пре нису биле, а радује ме што за све то могу да се нађу лекови.“

АНАЛИЗА:

Кроз овај одистински емоционалан и искрен исказ можемо сагледати једну праву животну причу просечне породице из Сефкерина, маленог јужнобанатског села. Ова породична

историја испричана је правим јужнобанатским изговором, који обилује многим архаизмима, али и германизмима, што говори о утицају окупатора на српски језик.

Овај управни говор испитаника доприноси да се боље уживимо и схватимо прави дух тога времена.

Прича почиње далеке ратне 1940. године, пред сам почетак Другог светског рата у тадашњој Краљевини Југославији и траје до данашњег модерног времена. Занимљиво је да је испитаница живела чак у седам држава (Краљевина Југославија, Демократска Федеративна Југославија, Федеративна Народна Република Југославија, Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Савезна Република Југославија, Србија и Црна Гора, и на крају Република Србија).

Након завршетка рата, ситуација се стабилизује и деца се враћају безбрижном детињству и играма са на улицама. Веома рано, у осмој години, остаје без оца, који је умро од болести плућа, а поред тога губитак деце у породици, такође сведочи о лоше развијеном здравству тога времена. Родбински односи су били много приснији, више су се испомагали. То је све покварено свађама око расподеле земље после процеса комасације.

О материјалном животу сазнаје се доста: свакодневна одећа је била наслеђивана, за жене су то стриктно биле хаљине; панатлоне у то традиционално време нису биле дозвољене. За специјалне прилике попут Божића, Ускрса и сеоске славе Свете Марије Магдалине - Благе Марије, у Сефкерину познате и као Мандалине, носила се свечанија, квалитетнија и отменија одећа. Храна која се користила је углавном била са кућног имања и од домаћих животиња (млеко, кромир и месо).

Што се тиче духовног живота, црква је била веома значајна, док су школа и културне манифестације имале знатно мању улогу. Амбиције су биле изражене тек код понеког мушког члана, типично за патријархарну сеоску средину. Забаве тзв. прела су организована по кућама, под будним оком родитеља.

Заснивање брака је било брзо, по принципу упознавања од по неколико недеља, а затим и венчања. Муж се морао поштовати, а жене су за превару сносиле велике последице, па скоро да их није ни било. Породицу су брзо засновали, добили су ћерку и сина, а живели су у мужевљевој породичној кући.

Из сироте породице марљивим и тешким радом временом се скупио новца за разне кућне апарате и први аутомобил. За то време, владавине Ј.Б. Тита, многи су говорили да је било најбоље, због разних новина, боље финансијске ситуације и путовања. Политиком се није директно бавила, али је кроз политичка деловања свога мужа имала додира са њом. Животни стандарди и васпитање су били слични родитељском, али са извесним побољшањима.

Можда би се, између редова, могло наслутити да је поука живота потреба за наставком школовања, јер би то довело до каријере, мања физичког рада, самим тим и мање болести, а затим и до више новца који би довео до веће сатисфакције у животу.

IV

Rodjena je 05.08.1945. god. I njeni odgovori vezani za ovu temu su sledeci ...

1. Porodica – Valjevo, selo Osecenica, domacica, dve kcerke...
 2. Detinjstvo je provela pomazuci roditeljima, isla u skolu do 5. razreda.
 3. Igre : Klisa, trule kobile, zmurke...
 4. odnos sa ocem koji je bio strog, agresivan, pijanac... majka dobra, nezna, mila...
 5. Jelo se obicno kukuruzno testo zvano proja od zutog kukuruza I mleko I kajmak I sir... Oblacili su sukna odela I kondure...bili su siromasni...
 6. Ici u crkvu nije bilo dozvoljeno, pogotovo sto su rodjeni 1945. baba pa je to vreme posle rata...
1. Mladost –skola do 5. razreda
 2. Rad na selu...
 3. Provod na igrankama, ali posto je rano ostala bez muza u 24.god. to je bilo veoma retko.
 4. Volele da se lepo oblaci, imala je lepe haljine, sminku, volele da potrosi novac na kvalitetne stvari.
 5. Udala se sa 16 god. Tako sto je pobegla od roditelja kroz prozor... I kasnije je zalila sto nije poslusala svoju majku koja joj je predlagala da se uda za drugog coveka koji je uspeo u zivotu. Bilo joj je tesko da othrani svoje male dve devojcice u sredini na selu. Ali svekar joj je pomogao dosta u tome. Danas moja baka ima nas 15 dece I jednog praunuka .